

Zomrel prof. MUDr. Zoltán Oláh, DrSc., emeritný profesor

Prof. MUDr. Zoltán Oláh sa narodil v roku 1931 v Komárne a zomrel v máji 2025 v Bratislave.

V roku 1950 maturoval na gymnáziu v Komárne. Vysoškolské štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského (LFUK) v Bratislave, odbor všeobecné lekárstvo v rokoch 1950–1956. Po skončení štúdia bol odborným asistentom na Anatomickom ústave LF UK v Bratislave (kde už od r. 1952 pracoval ako vedec-ká pomocná sila). Dňom 1. 9. 1957 prešiel na Katedru oftalmológie LF UK v Bratislave vo funkcii odb. asistenta, následne v rokoch 1959–1981 zastával funkciu docenta oftalmológie na danom pracovisku a od r. 1976 prevzal funkciu vedúceho Katedry oftalmológie LF UK a prednostu I. Očnej kliniky FN a LF UK v Bratislave, v tejto funkcii pracoval až do dovŕšenia 65. roku života.

Na Klinike oftalmológie LF UK v Bratislave zastával pozíciu profesora oftalmológie v rokoch 1981–2007 a po odchode na dôchodok od roku 2007 bol na tejto klinike emeritným profesorom. Popri práci v Bratislave v rokoch 1968–1974 plnil aj funkciu zastupujúceho prednostu Očnej kliniky LF UK v Martine.

V r. 1960 sa úspešne podrobil atestačnej skúške I. stupňa a v r. 1969 aj atestácii II. stupňa z oftalmológie. Titul kandidáta vied v odbore oftalmológia (CSc) obhájil v roku 1965 na Univerzite Karlovej v Prahe. Na základe habilitácie pred Vedeckou radou LF UK v Bratislave bol v r. 1969 menovaný docentom pre odbor oftalmológia. V r. 1979 obhájil pred celoštátnou komisiou doktorskú dizertáciu a získal titul „doktor lekárskych vied“ (DrSc) z odboru oftalmológia. V roku 1980 pred VR LF UK v Bratislave inauguroval a prezident Republiky ho r. 1981 menoval riadnym profesorom oftalmológie.

Od r. 1965 pracoval v komisii pre prácu so zahraničnými študentmi Dekanstva LF UK v Bratislave, v rokoch 1965–1970 bol tajomníkom a potom v rokoch 1970–1990 predsedom komisie a zodpovedal aj za prijímanie zahraničných študentov na štúdium na LF UK v Bratislave. Bol členom Slovenskej lekárskej spoločnosti, Slovenskej lekárskej komory a Európskej výskumnej oftalmologickej spoločnosti (EVER) ako aj Slovenskej oftalmologickej spoločnosti. Od r. 1960 bol členom výboru, v rokoch 1969–1975 bol podpredsedom a v rokoch 1975–1989 bol aj predsedom Slovenskej oftalmologickej spoločnosti,

kedy v dvojročných intervaloch plnil súčasne aj funkciu predsedu Československej oftalmologickej spoločnosti. Dlhodobou bol členom redakčnej rady a aj zástupcom vedúceho redaktora Čs. oftalmológie a členom redakčných rád ďalších odborných časopisov.

V publikačnej činnosti uverejnil 36 knižných publikácií (15 učebníc a učebných textov, 4 mali charakter monografií), v odbornej tlači publikoval vyše 230 vedeckých článkov (z toho 35 v zahraničí). Závažnejšie publikácie mali viac ako 70 citácií. Predniesol vyše 450 prednášok na domácich i zahraničných lekárskech fórach.

Bol vedúcim riešiteľského kolektívu 2 celoštátnych výskumných úloh (so zameraním na využitie výpočtovej techniky) a 7 úloh výskumu MZ SSR (so zameraním na mikrochirurgické postupy v oftalmológii) ako aj členom 4 kolektívov zapojených do riešenia grantových úloh VEGA (zameraných na výskum vplyvu aminokyselín pri prestupe antiglaukomatík do vnútra očnej gule). Všetky úlohy boli ukončené a oponované pred celoštátnymi komisiami.

V odbornej a výskumnej práci sú najvýznamnejšie: Zavedenie modifikácie odstránenia malígnych nádorov predného segmentu oka chirurgicky – irido-cykloektomiou; experimentálne overenie osobitného postupu operácie pri odlúčení sietnice (skrátением očnej gule) a využitie vyvinutého postupu v klinickej praxi; zavedenie moderných mikrochirurgických postupov pri glaukomovom ochorení, keratoplastike a pri vnútroočných operáciách; mikrochirurgické postupy implantácie umelej šošovky ako aj výskum a využitie nových mikrochirurgických šicích materiálov v klinickej praxi; založenie histopatologického laboratória pri Katedre oftalmológie LF UK; zavedenie aplikácie lokálnych β -žiarivcov do liečby vnútroočných nádorov, prioritné zavedenie foto- a laserkoagulácie do klinickej praxe v rámci Slovenska; výskum a zavedenie výpočtovej techniky do klinickej praxe oftalmológie na bázu výskumu celoštátne v ČSSR; spresnenie úlohy interakcie aminokyselín s antiglaukomatikami pri podaní do spojovkového vaku oka vaku v experimente.

Získal viaceré významné ocenenia: Diplom 7. celoštátneho festivalu amatérskoho zdravotníckeho filmu v Prahe (1964); Deylová cena udelená Čs. lek. spoločnosťou J. Ev. Purkyňe za publikáciu (1965) a ceny za publikácie

v Čs. oftalmológii (1981, 1989 a 2006); Weberova medaila k 100 výročiu prešovskej farmácie (1978); *Čestné uznanie za publikáciu* (Slov. literárny fond, 1981); Strieborná medaila UK (1981); Strieborná medaila LF UK, Martin (1981); Udelenie Medaily K. Linsera, NDR (1983); Zlatá medaila LF UK v Bratislave (1989); Čestná medaila FN v Bratislave (1989); Zlatá medaila Slov. lekárskej spoločnosti v Bratislave (1991); Pamätná plaketa Spolku Slov. lekárov v N. Zámkoch (1995); Medaila prof. Hyneka (1999); *Cena akad. T. R. Nederlanda udelená Slov. lekárskou spoločnosťou* (2001); Medaila k 100 výročiu maďarskej oftalmológie (2004); Medaila k založeniu Společnosti lékařsko-slowanskej, udelená SLS (2009); Medaila k 90. výročiu Spolku slov. lekárov v Bratislave (2010), Guothova medaila – SLS (2011); Cena doc. Ľudovíta Veselého (2015); Za celoživotné dielo v r. 20017 bol Slov. lekárskou spoločnosťou vyznamenaný zaradením do „*Dvorany slávy slovenskej medicíny*“, 2019 LF UK udelila „Zlatú medailu“ pri príležitosti 100. výročia založenia LF UK v Bratislave.

Vďaka ovládaniu niekoľkých jazykov sa prednáškami aktívne zúčastnil na viacerých svetových a európskych oftalmologických kongresoch a sympóziách. Absolvoval stáže aj dlhodobé stážové pobyty v Maďarsku (Budapešť 2x, Debrecín 2x), v ZSSR (Odesa; Kyjev 2x; Moskva 4x), v Nemecku (Halle/Saale, Dráždany, Mníchov, Berlín), v Poľsku (Poznaň) a vo Švajčiarsku (Neuchatel; Witznau; Schaffhausen).

Profesor Oláh získal udelenie štátneho vyznamenania „Ľudovíta Štúra 1. triedy“ v r. 2025 od prezidenta Slovenskej Republiky za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky a mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí.

Spracovala: Alena Furdová, Bratislava